

Uttalelse fra Sandøya Vel til sak 20/17109

Vi viser til dialog med rådmannens stab og takker for muligheten til å komme med en uttalelse om valg av ferjeleier på Sandøya og i Brevik.

Dette er en viktig sak for Sandøyas beboere, hytteeiere og feriegjester fra fjern og nær. Vi er svært glade for at Porsgrunn kommune har støttet innkjøp av ny, miljøvennlig ferje og med dette signaliserer at det skal satses på Sandøya som helårssamfunn!

Nå er det viktig å tenke langsiktig. Det ferjeleiet vi skal bygge i 2021 bør kunne benyttes i 50 år eller mer! Øya vår skal fortsette å være en sommerperle for hytteeiere, besøkende til Dikken og Porsgrunnsfolk som har pakket badetøyet og vil tilbringe en søndag i vannkanten på en av øyas mange strender. Og øya vår skal ikke minst være et godt sted å bo for barn, voksne og eldre i årene som kommer. Da er det helt avgjørende at vi har et godt ferjetilbud. For oss som bor her er ferja nødvendig for at vi skal komme oss på skole og jobb, møte venner og familie, delta på ulike fritidsaktiviteter, ha tilgang på helsetjenester – ja rett og slett leve livene våre som alle andre beboere i Porsgrunn kommune.

Styret i Sandøya Vel takker for anledningen til å ha et møte med kommunen v/utbyggingssjef Terje Madsen og kommunalsjef Per Sortedal 22. desember. Etter dette inviterte vi medlemmene i Velet til et digitalt allmøte i romjulen. Svært mange deltok på møtet 29. desember, noe som tydelig viser hvor viktig denne saken er for oss her på Sandøya.

Denne uttalelsen er basert på innspill fra allmøtet og skriftlige innspill fra Velets medlemmer. Sandøyas befolkning har ulike oppfatninger om hva som er beste plassering av ferjeleier i Brevik og på Sandøya. Vi er likevel i hovedsak enige om en del grunnleggende prinsipper som bør ligge til grunn for plassering av ferjeleier.

Vi ønsker med denne uttalelsen å bidra til at Porsgrunn bystyre får et så godt beslutningsgrunnlag som mulig når de skal beslutte hvor ferjeleiene i Brevik og på Sandøya skal ligge.

Innspill til plassering av ferjeleier

Vi ønsker å løfte frem følgende faktorer knyttet til valg av plassering for ferjeleie på Sandøya og i Brevik:

- **Sandøyas befolkning er uenige i rådmannens vurdering at Alternativ S1 er «godt nok».**
- **Barna våre har krav på en sikker skolevei.**
- **Det nye ferjeleiet må sikre god fremkommelighet for ambulanse og brannbiler, samt for kjørende passasjerer og nyttetraffic.**
- **Personer med funksjonsnedsettelse skal ha like muligheter her som i resten av kommunen.**
- **Sandøyas beboere må ha tilgang på faste parkeringsplasser i Brevik.**
- **Det er ønskelig med så kort tid uten bilferje som mulig.**
- **Ny ferje og ny infrastruktur må ikke medføre en varig reduksjon i ferjetilbudet eller økte priser.**

Vi vil få utdype disse punktene i det følgende.

Sandøyas befolkning er uenige i rådmannens vurdering at Alternativ S1 er «godt nok».

Vi mener at Alternativ S1 er for dårlig utredet. Det er derfor umulig å sammenlikne alternativ S1 og S2. Alternativ S2 er ferdig utredet og det inneholder til dels store utbedringer av infrastruktur på land. S1 inneholder kun selve ferjekaia. Dette er rett og slett ikke godt nok. Vi mener alternativet burde inneholde en beskrivelse og vurdering av infrastruktur på land. Dette inkluderer bredde på veien ned til brygga, oppstillingsplasser, venterom, mulighet for å parkere biler, sykler og sparker, fasiliteter for hytterrenovasjon og postkonteiner, samt belysning og fortau/oppmerking for myke trafikanter.

I rapport «Ny miljøvennlig ferge – Brevik Fergeselskap IKS» fra CR Group blir det i punkt 6 Infrastruktur på land beskrevet et alternativ med ferjeanløp nord for dagens kai: «det bør vurderes å endre tilkjøring til dagens noe ved at man kommer rett inn (det vil si fra en noe mer nordlig retning).»¹

Denne løsningen ville trolig ikke medført opphold i bilferjetilbudet. Vi mener denne løsningen burde vært inkludert i utredningen av Alternativ S1 – dagens ferjekai. Dette er også i tråd med anbefaling i Statens veivesens Håndbok V431, veiledning for prosjektering av ferjekai: «Ved nybygging eller ombygging av et ferjeleie er det gunstig om et ferjeleie gir mulighet for at en ny ferjekai kan bygges ved siden av en eksisterende kai, slik at restriksjoner på ferje- og vegtrafikk blir minst mulig i byggetida.» (side 10)²

Barna våre har krav på en sikker skolevei.

Det bor mange barn på øya vår. Noen går på grunnskole i Brevik eller på Heistad, og andre går på skolen her på øya. Til skolen på øya kommer det også mange elever fra fastlandet. For alle disse barna er det helt avgjørende at reisen til og fra ferja er så trygg som mulig.

Nasjonal transportplan slår fast at «Det må tas spesielt hensyn til barn i trafikken» (s 130).³ Planen sier videre at «Aktører på alle forvaltningsnivå har et ansvar for å tilrettelegge for barn og unges behov i planleggingen og gjennomføringen av tiltak i transportinfrastrukturen og i utviklingen av transporttilbudet.» (s 130)

Trafikksikkerhetsplan for Porsgrunn kommune 2018-2021 legger til grunn en «nullvisjon» og beskriver hvordan kommunen vil jobbe for å nå dette målet om null skadde og drepte i trafikken.⁴ Den overordnede prioriteringen i planen er som følger:

«Denne planen for trafikksikkerhet har valgt å prioritere tiltak for bedring av trafikksikkerheten langs de viktigste skolevegene i kommunen og i områdene rundt skolene ("Aksjon skoleveg"). Videre er barn, eldre, funksjonshemmede og gang- og sykkelrelaterte trafikanter prioritert.» (s 15)

Dette er en prioritering vi støtter helhert. Vi mener også at kommunen må legge disse prinsippene til grunn ved valg av ferjeleie på Sandøya.

¹ Se dokumentet «Tidslinje fergekaier fra 2016 til ultimo 2020».

² https://www.vegvesen.no/_attachment/1707185/binary/1224447

³ <https://www.regjeringen.no/no/tema/transport-og-kommunikasjon/nasjonal-transportplan/id2475111/>

⁴ <https://www.porsgrunn.kommune.no/media/1081/trafikksikkerhetsplan-2018-2021.pdf>

I «Forenklet konseptvalgutredning og alternativsanalyse» er myke trafikanter (trafiksikkerhet m.m.) inkludert som kriterium III.iv. Det er ikke beskrevet hvordan dette er vurdert for Alternativ S1, kommunebrygga. Men Alt S2 – Sandøya ved moloen er vurdert som følger:

«Bedre alternativ for myke trafikanter – mer plass tilgjengelig.»

Dette er en vurdering Sandøya Vel deler. Alternativ S1 innebærer ingen endringer eller utbedringer på land. Dagens infrastruktur ble bygget i 1985 og er tilpasset en ferje som kun tar 5-6 biler. Med den nye ferja vil situasjonen bli en helt annen. Vi opplever at dagens ferjeleie er uoversiktlig og rotete, og det skilles på ingen måte mellom myke trafikanter og biltrafikk. Dette er problematisk i dag og vil bli uholdbart når vi med ny ferje kan risikere at 16 biler skal av og på ferja på samme tid som skolebarn og andre myke trafikanter. Etter vår oppfatning gir ikke alternativ S1 våre barn en sikker skolevei slik dette alternativet beskrives i saksfremlegget. S1 er ikke et trygt og godt alternativ uten at det gjøres endringer på land – det er blant annet nødvendig å skille myke trafikanter fra biltrafikken, samt å etablere oversiktlige biloppstillingsplasser og tydelig merkede av- og påkjøringsfelt.

Vi håper at bystyret vil prioritere skolebarn og andre myke trafikanter i valg av plassering av ferjeleie på Sandøya.

Det nye ferjeleiet må sikre god fremkommelighet for ambulanse og brannbiler, samt for kjørende passasjerer og nyttetrafikk.

I «Forenklet konseptvalgutredning og alternativanalyse» står følgende under punkt III.iii Funksjonalitet for trafikanter med kjøretøy (oppstillingsplasser m.m.) om Alternativ S1 kommunebrygga:

«Får trolig ikke utnyttet fergens kapasitet fordi det ikke er mulig med nok oppstillingsplasser oppover langs vegen. Hvorvidt dette fortsatt har gyldighet om arealet omreguleres, må avklares i det videre.»

Dette er en vurdering vi deler. I kostnadsoverslaget for S1 er det ikke innberegnet noen endringer på land. Og som nevnt over er ikke dagens ferjeleie dimensjonert for det antall biler den nye ferja kan ta. Som rådmannen selv påpeker er det ikke sikkert det er praktisk mulig å få 16 biler av og på ferja på samme tid. For oss fremstår det som mildt sagt pussig å ha investert i en moderne ferje som kan ta 16 biler for deretter å bygge et ferjeleie som gjør at man ikke får «utnyttet fergens kapasitet».

Vi ønsker et ferjeleie som sikrer at ambulanse eller brannbil kan kjøre av ferja og inn på øya uten å bli hindret av ventende biler som sperrer veien opp fra ferjeleiet. Vi ønsker et ferjeleie som gjør det mulig å fylle opp ferja med biler slik at beboere og tilreisende slipper å vente i kø i Brevik. Vi ønsker et ferjeleie som legger til rette for nyttetrafikk – renovasjonstjenester, frakt av varer til butikken, høyballer til bondens dyr og materialer til oppussing eller utbygging av hus for de nye barnefamiliene som vi ønsker til øya vår.

Alternativ S1 gir ikke et slikt ferjeleie uten at man gjør betydelige endringer på land. Etter vår mening blander man i saksfremlegget «epler og pærer» når det ikke er tydeliggjort at pris for S1 kun inneholder ferjeanløp. Det må påregnes ytterligere kostnader før S1 blir en løsning man kan leve med på sikt. Vi ser det som uheldig at kostnadene for disse endringene ikke er utredet og inngår i saken slik den står i dag. Det er ikke klart at S1 blir billigere enn S2 i det lange løp.

Vi håper at bystyret tenker langsiktig nå. Ferjeleiet vi bygger i morgen må dekke behovene til beboere og andre brukere av øya i 2071 og i mange år etter det!

Personer med funksjonsnedsettelse skal ha like muligheter her som i resten av kommunen.

Vi vil få vise til Sjøfartsdirektoratets «Veileder for universell utforming i maritim passasjertransport».⁵ Her beskrives godt de utfordringene ulike grupper opplever når de skal benytte offentlig infrastruktur som passasjerferjer. Vi legger til grunn at ferjeleiene i Brevik og på Sandøya utformes i henhold til prinsippene i denne veilederen og andre sentrale rammevilkår i lover og forskrifter som gjelder for personer med nedsatt funksjonsevne.

For oss er det nå særlig viktig å fremheve det følgende:

- Barna på øya med nedsatt funksjonsevne har i dag krav på taxi til og fra skole. Disse må sikres et tilsvarende tilbud også i byggeperioden.
- Det bor flere personer på øya med nedsatt funksjonsevne. Disse er i dag avhengige av bil for å komme seg til og fra øya. Disse må sikres et tilsvarende tilbud også i byggeperioden.
- I dag har ikke personer med nedsatt funksjonsevne tilgang på tilfredsstillende parkeringsplasser verken i Brevik eller på Sandøya. Vi håper at dette vil bedre seg når de nye ferjeleiene bygges.
- De nye ferjeleiene må bygges på en måte som sikrer gode og trygge av- og påstigningsmuligheter for personer med nedsatt funksjonsevne.

Sandøyas beboere må ha tilgang på faste parkeringsplasser i Brevik.

I utkast til saksfremlegg kan vi lese at: «For både alternativ B3 og B4 vil parkeringen for Sandøya Vel omdisponeres til oppstillingsplasser for kjøretøy. Dette er en konsekvens som må belyses i det videre.» (s 12)

For oss på Sandøya er det helt nødvendig å ha gode faste parkeringsmuligheter i Brevik. Det er verken økonomisk eller praktisk mulig for alle som bor på øya å ta med bilen på ferja til og fra jobb daglig. Det er bekymringsfullt at saksfremlegget ikke inneholder klare planer for parkering i Brevik verken for oss eller besøkende til øyene.

I referat fra møte mellom Grenland Havn og Porsgrunn kommune 28.10.2020 leser vi følgende: «Grenland Havn opplyser videre at det bør kunne vurderes om området under Breviksbrua kan benyttes av beboerne på Sandøya som parkeringsplass som erstatning for parkeringen ved Strømsodden» (side 1)

Vi håper at kommunen og Grenland Havn kan samarbeide om å tilby parkeringsplasser på land til Sandøyas befolkning, og at dette legges inn som en forutsetning når man skal velge hvor ferjeleiet i Brevik skal bygges.

Det er ønskelig med så kort tid uten bilferje som mulig.

Det er vanskelig å forstå at rådmannen vurderer det som «godt nok» at Sandøyas befolkning skal måtte leve flere måneder uten bilferje. Her på øya er det både store og små som er helt avhengige av å benytte bil for å leve fullverdige liv. Noen eksempler:

⁵ <https://maritim.universellutforming.org/wp-content/uploads/2018/12/Veileder-for-universell-utforming-i-martim-passasjertransport-2018-12-12.pdf>

- Flere barn på øya har krav på taxi til og fra hjem og skole (blant annet døveskolen på Myrene).
- Vi har flere beboere med handicap-bil. Disse er avhengige av å kunne kjøre bil for å komme seg på jobb, kunne delta på sosiale aktiviteter på land, ha kontakt med helsevesen osv.
- Flere eldre på øya får jevnlig besøk av hjemmetjenester fra kommunen. Mange eldre er også avhengige av å kunne kjøre hjem til døra etter å ha vært på land. Vi har ikke andre former for skyss på øya.
- Flere som bor på øya er avhengig av jevnlig oppfølging av helsevesen på land, inkludert tjenester på sykehuset.

I tillegg vil vi få nevne andre som også er avhengige av bilferje:

- Det er aktiv gårdsdrift på øya med store kyr og mange høyballer som fraktes med ferja.
- Vi har butikk som får varer.
- Håndverkere og materialer til reparasjon eller bygging av hus og hytter.
- Renovasjonstjenestene.

Ikke minst er bilferje en forutsetning for at de omkring 300 menneskene som bor her skal ha tilgang på livsviktige offentlige tjenester som ambulanse og brannbil. Konsekvensene av å ikke kunne få utrykningskjøretøy ut til øya kan være katastrofale.

Hvis det velges ferjeleier både i Brevik og på Sandøya som medfører opphold i bilferje, ber vi om at det inkluderes et punkt i anbudet om at utbyggingen skjer samtidig slik at nedetiden minimeres.

Vi håper at bystyret ser hva konsekvensene av flere måneder uten bilferje kan være for beboere i kommunen, og at dette legges til grunn ved valg av ferjeleier.

Ny ferje og infrastruktur må ikke medføre en varig reduksjon i ferjetilbudet eller økte priser.

Som tidligere nevnt ser vi på valget av en større, elektrisk bilferje som et sterkt signal om at kommunen ønsker å satse på Sandøya som et levende helårssamfunn i årene som kommer. Dette støtter vi som bor på øya helhertet. Vi ønsker utvikling på øya vår og vi ønsker økt tilflytning, gjerne av barnefamilier. For at vi skal få til dette må vi ha et ferjetilbud som er minst like godt som i dag. Det er helt nødvendig for at vi skal kunne komme oss til land for å gå på skole og jobb, delta på fritidsaktiviteter og være sosiale, handle klær, gå til frisøren og benytte oss av helsetjenester og andre offentlige tjenester. Vi trenger ferja for å kunne leve normalt.

Etter vår mening er det ikke sikkert at økte priser vil gi økte inntekter for Brevik Fergeselskap. Prisene har gått opp mye de siste årene (hele 15 % fra 2020 til 2021) og vi opplever at det nå er i overkant dyrt å ha med bil på ferja. Ytterligere økning vil kunne føre til at færre tar seg råd til å ha med bil og/eller tilhenger på ferja.

Med vennlig hilsen

Styret i Sandøya Vel
3. januar 2021